

Käyttöturvallisuustiedote
1907/2006/EY, 31 artikla mukainen

Painatuspäivämäärä 29.09.2014

Versionumero 1

Tarkistus: 29.09.2014

KOHTA 1: Aineen tai seoksen ja yhtiön tai yrityksen tunnistetiedot

· **Laatimispäivä:** 20.08.2014

· **1.1 Tuotetunniste**

· **Kauppanimike:** *ULTEM 1010 Support*

· **1.2 Aineen tai seoksen merkitykselliset tunnistetut käytöt ja käytöt, joita ei suositella**
Merkittäviä lisätietoja ei ole saatavilla.

· **Aineen / valmisteen käyttö** *Support Filament for Stratasys®, Inc. FDM™ Modeler*

· **1.3 Käyttöturvallisuustiedotteen toimittajan tiedot**

· **Valmistaja / Toimittaja:**

Stratasys, Inc.

7665 Commerce Way

Eden Prairie, MN 55344

USA

Tel +1 952 937 3000

Fax +1 952 937 0070

For information in Europe contact:

C.S.B. GmbH

Düsseldorfer Straße 113

D-47809 Krefeld

Germany

Tel.: +49-2151-6520860

Fax: +49-2151-6520869

E-Mail: info@csb-online.de

· **Käyttöturvallisuustiedotteesta vastaavan toimivaltaisen henkilön sähköpostiosoite** *sdb@csb-online.de*

· **Tietoja antaa:** *Osasto tuoteturvallisuus*

· **1.4 Häätöpuhelinnumero:** *Niin kuin edellä tai läheisin myrkytystietokeskus.*

KOHTA 2: Vaaran yksilöinti

· **2.1 Aineen tai seoksen luokitus**

· **Luokitus asetuksen (EY) N:o 1272/2008 mukaisesti** *Tuotetta ei ole luokiteltu CLP-asetuksen mukaan.*

· **Luokitus direktiivin 67/548/ETY tai direktiivin 1999/45/EY mukaisesti** *tarpeeton*

· **Luokitusjärjestelmä:**

Tuote ei ole Euroopan yhteisön lainsäädännön mukaisen merkintävelvollisuuden alainen direktiivin "Yleinen luokitusdirektiivi EU:n valmisteille" viimeksi korjatun version mukaisesti.

· **2.2 Merkinnät**

· **Merkinnät asetuksen (EY) N:o 1272/2008 mukaisesti** *tarpeeton*

· **Varoitusmerkit** *tarpeeton*

· **Huomiosana** *tarpeeton*

· **Vaaralausekkeet** *tarpeeton*

· **2.3 Muut vaarat**

· **PBT- ja vPvB-arvioinnin tulokset**

· **PBT:** *Ei voida käyttää.*

· **vPvB:** *Ei voida käyttää.*

KOHTA 3: Koostumus ja tiedot aineosista

· **3.2 Kemialliset ominaisuudet: Seokset**

· **Selostus:**

Seos

Polyarylethersulfones

· **Sisältää vaarallisia aineita:** *tarpeeton*

FI

(jatkuu sivulla 2)

Käyttöturvallisuustiedote
1907/2006/EY, 31 artikla mukainen

Painatuspäivämäärä 29.09.2014

Versionumero 1

Tarkistus: 29.09.2014

Kauppanimike: ULTEM 1010 Support

(jatkuu sivulla 1)

KOHTA 4: Ensiaputoimenpiteet

- **4.1 Ensiaputoimenpiteiden kuvaus**
- **Yleisohjeet:** Aineen saastuttamat vaatekappaleet on riisuttava.
- **hengitettyä:**
Huolehdittava raittiin ilman saannista. Oireiden esiintyessä pyydettyä lääkärin apua.
Hajoamistuotteita hengittänyt on toimitettava raittiseen ilmaan ja pidettävä levossa. Toimitettava lääkäriin.
- **ihokosketuksessa:**
Pestävä paljon vedellä ja saippualla.
Ihonkohdat, jotka ovat joutuneet kosketuksiin sulaneen tuotteen kanssa huuhdotaan nopeasti kylmällä vedellä.
Jähmettynyttä ainetta ei vedetä pois iholta.
Käännyttävä heti lääkärin puoleen.
- **aineen päästyä silmiin:**
Silmiiä huuhdotaan luomet auki juoksevan veden alla useita minuitteja. Oireiden kestäessä käännyttään lääkärin puoleen.
Poista piilolinssit, jos sen voi tehdä helposti. Jatka huuhtomista.
- **nieltyä:**
Huuhdotaan suu ja juotetaan runsaasti vettä.
Käännyttävä lääkärin puoleen oireiden jatkuessa.
- **4.2 Tärkeimmät oireet ja vaikutukset, sekä välittömät että viivästyneet**
Merkittäviä lisätietoja ei ole saatavilla.
- **4.3 Mahdollisesti tarvittavaa välitöntä lääketieteellistä apua ja erityishoitoa koskevat ohjeet**
oireenmukaista hoitoa

KOHTA 5: Palontorjuntatoimenpiteet

- **5.1 Sammutusaineet**
- **Sopivat sammutusaineet**
CO₂, kuivakemikaalisammutin tai vesisuihku. Suuremmat palot torjutaan vesisuihkulla tai alkoholeja kestäväällä vaahdolla.
- **Turvallisuussyistä sopimattomat sammutusaineet** Täysi vesisuihku.
- **5.2 Aineesta tai seoksesta johtuvat erityiset vaarat**
Hiilimonoksidi (CO) ja hiilidioksidi (CO₂)
Rikkioksidit (SO_x)
Formaldehydi
Määrätynlaisissa tulipaloissa muiden myrkyllisten ainehiukkasten esiintyminen voi olla mahdollista.
Hienopölyn kasaantuminen voi aiheuttaa pölynräjähdysvaaran.
Aldehydit
- **5.3 Palontorjuntaa koskevat ohjeet**
- **Erikoinen suojarustus:** Käytettävä ulkoilmasta riippumatonta hengityssuojainta.
- **Lisätiedot** Palojäätteet ja saastunut sammutusvesi on hävitettävä virallisten määräysten mukaisesti

KOHTA 6: Toimenpiteet onnettomuuspäästöissä

- **6.1 Varotoimenpiteet, henkilönsuojaimet ja menettely hätätilanteessa**
Huolehdittava riittävästä tuuletuksesta.
Vältettävä pölyn muodostumista.
Eristettävä sytytyslähteistä
Vältettävä pölyn hengittämistä.
Varottava kemikaalin joutumista iholle ja silmiin.
Vuotanut aine aiheuttaa liukastumisvaaran.
- **6.2 Ympäristöön kohdistuvat varotoimet:** Estettävä pääsy viemäreihin/pintavesiin/pohjaveteen.
- **6.3 Suojarakenteita ja puhdistusta koskevat menetelmät ja -välineet:**
Huolehdittava riittävästä tuuletuksesta.

(jatkuu sivulla 3)

Käyttöturvallisuustiedote
1907/2006/EY, 31 artikla mukainen

Painatuspäivämäärä 29.09.2014

Versionumero 1

Tarkistus: 29.09.2014

Kauppanimike: ULTEM 1010 Support

(jatkuu sivulla 2)

Otettava talteen mekaanisesti.
Annetaan jähmettyä, otetaan talteen mekaanisesti.
Otetaan talteen tai viedään hävitettäväksi sopivissa astioissa.
Talteenotettu aine hävitetään määräysten mukaisesti.

6.4 Viittaukset muihin kohtiin

Turvallista käsittelyä koskevia ohjeita kappaleessa 7.
Henkilökohtaista suojavarustusta koskevia ohjeita kappaleessa 8.
Aineen hävitystä koskevia ohjeita kappaleessa 13.

KOHTA 7: Käsittely ja varastointi**7.1 Turvallisen käsittelyn edellyttämät toimenpiteet**

Huolehdittava hyvästä tuuletuksesta/imusta työpaikalla.
Vältettävä pölyämistä.
Pöly, jota ei voida välttää, on puhdistettava säännöllisesti.
Pölyä ei saa hengittää.
Vältettävä pitkäaikaista ja intensiivistä ihokosketusta.
Varottava kemikaalin joutumista silmiin.
Ottakaa huomioon HTP:n ja/tai muut rajaarvot.

Palo- ja räjähdysuojaohjeet:

Estettävä staattisen sähkön aiheuttama kipinäinti.
Eristettävä sytytyslähteistä - tupakanpolto kielletty.

7.2 Turvallisen varastoinnin edellyttämät olosuhteet, mukaan luettuina yhteensopimattomuudet**Varastointi:**

Varastotiloille ja säiliöille asetettavat vaatimukset: Huomatkaa vesioikeuden määräykset.

Yhteisvarastointiohjeet: Ei tarvita.

Lisätietoja varastointiehtoihin

Astiat säilytettävä hyvin tuuletetuissa tiloissa.
Varastoitava hyvin suljetuissa astioissa viileässä ja kuivassa paikassa.

7.3 Erityinen loppukäyttö Merkittäviä lisätietoja ei ole saatavilla.**KOHTA 8: Altistumisen ehkäiseminen ja henkilösuojaimet**

Lisäohjeita teknisten laitteiden varustukseen: Ei muita tietoja, ks. kohta 7.

8.1 Valvontaa koskevat muuttujat**Aineosat työpaikkakohtaisin valvottavin raja-arvoin:**

Tuote ei sisällä merkityksellisiä määriä aineita työpaikkakohtaisilla valvottavilla raja-arvoilla.

Lisäohjeet: Tiedot perustuvat valmistushetkellä voimassaoleviin luetteloihin.

8.2 Altistumisen ehkäiseminen**Henkilökohtainen suojavarustus:****Yleiset suoja- ja hygieniatoimenpiteet:**

Pidettävä loitolla elintarvikkeista, juomista ja rehuista.
Työn aikana on syöminen, juominen, tupakoiminen, nuuskaaminen kielletty.
Vältettävä pölyn hengittämistä.
Vältettävä pitkäaikaista ja intensiivistä ihokosketusta.
Vältettävä kosketusta silmiin.
Kädet on pestävä ennen taukoja ja työn päätyttyä.

Hengityssuoja: I

Jos HTP:t ja muut rajaarvot otetaan aina varmasti huomioon normaalisesti ei tarvita erikoisia toimia.
Hengityssuoja jos pölyä muodostutaan.

Käsisuojus: I

Suojakäsineet.

(jatkuu sivulla 4)

Käyttöturvallisuustiedote
1907/2006/EY, 31 artikla mukainen

Painatuspäivämäärä 29.09.2014

Versionumero 1

Tarkistus: 29.09.2014

Kauppanimike: ULTEM 1010 Support

(jatkuu sivulla 3)

Kuumuudelta suojaavat käsineet kun kuuma/sulanut tuote käsitellään.

Iho-ongelmien välttämiseksi käsineiden käyttöä olisi rajoitettava ja suojakäsineitä käytettävä vain kun on aivan välttämätöntä.

Käsineiden tiiviys on tarkistettava ennen jokaista käyttökertaa.

Käsinemateriaalin tulee olla tuotetta/ainetta/valmistetta kestävä ja läpäisemätöntä.

Puuttuvien testien vuoksi suositusta soveltuvasta suojakäsinemateriaalista tuotteelle/ valmistellelle / kemikaalisekoitteelle ei voida antaa.

Suojakäsinemateriaalin valinnassa on otettava huomioon läpäisyajat, läpäisevyyskerroin ja kuluminen.

• **Käsinemateriaali**

Soveltuvan käsineityypin valikoima ei riipu yksinomaan materiaalista vaan myös muista laatuominaisuuksista ja vaihtelee eri valmistajilla. Koska tuote on valmiste, joka koostuu eri aineista, ei suojakäsinemateriaalin kestävyys ole ennalta arvioitavissa vaan pitää tarkistaa ennen käyttöä.

• **Käsinemateriaalin läpäisy aika**

Suojakäsineitä tulisi vaihtaa ensimmäiset merkit kulumisesta.

Tarkka läpäisy aika on selvitettävä suojakäsinevalmistajalta ja sitä on noudatettava.

• **Silmäsuojus: I Suojalasit**

• **Kehosuojus:**

Lämpöä kestävä suojavaatetus kun kuuma/sulanut tuote käsitellään.

Suojavälineet valittava toiminnon ja mahdollisen altistumisen perusteella.

KOHTA 9: Fysikaaliset ja kemialliset ominaisuudet

• **9.1 Fysikaalisia ja kemiallisia perusominaisuuksia koskevat tiedot**

• **Yleiset ohjeet**

• **Olomuoto:**

Muoto: I

Rakeet

Väri: I

erilainen, värjäntymisestä riippuen

• **Haju: I**

hajuton

• **Hajukynnys:**

ei määrätty

• **pH-arvo:**

ei voida käyttää

• **Tilanmuutos**

Sulamispiste/sulamisarvo:

ei määrätty

Kiehumispiste/kiehumisarvo:

ei määrätty

• **Leimahduspiste:**

ei määrätty

• **Syttyvyys (kiinteä, kaasumainen):**

ei määrätty

• **Syttymislämpötila:**

ei määrätty

• **Hajaantumislämpötila:**

ei määrätty

• **Itsesyttyvyys:**

Tuote ei ole itsestään syttyvä.

• **Räjähdyksvaara:**

Tuote ei ole räjähdysvaarallinen.

• **Räjähdyksrajat:**

alempi:

ei määrätty

ylempi:

ei määrätty

• **Syttymistä edistävät ominaisuudet**

ei voida käyttää

• **Höyrypressio:**

ei määrätty

• **Tiheys:**

ei määrätty

• **Suhteellinen tiheys**

ei määrätty

• **Höyryn tiheys**

ei määrätty

• **Höyrystymisnopeus**

ei määrätty

(jatkuu sivulla 5)

Käyttöturvallisuustiedote
1907/2006/EY, 31 artikla mukainen

Painatuspäivämäärä 29.09.2014

Versionumero 1

Tarkistus: 29.09.2014

Kauppanimike: ULTEM 1010 Support

(jatkuu sivulla 4)

· Liukenevuus/sekoittuvuus veteen:	ei määrätty
· Jakaantumiskerroin (-oktanoli/vesi):	ei määrätty
· Viskositeetti:	
dynaaminen:	ei voida käyttää
kinemaattinen:	ei voida käyttää
· 9.2 Muut tiedot	Merkittäviä lisätietoja ei ole saatavilla.

KOHTA 10: Stabiilisuus ja reaktiivisuus

- **10.1 Reaktiivisuus** katso 10.3
- **10.2 Kemiallinen stabiilisuus**
- **Terminen hajoavuus / vältettävät olosuhteet:**
Ei hajoantumista määräystenmukaisessa varastoinnissa ja käsittelyssä.
Vältettävä iskuja, hankausta, kumuutta, kipinöitä, staatista sähköä.
Ei saa kuumentaa termisen hajoantumisen estämiseksi.
- **10.3 Vaarallisten reaktioiden mahdollisuus**
Kuumennettaessa ali hajoamispisteen on myrkyllisten kaasujen vapautuminen mahdollista.
- **10.4 Vältettävät olosuhteet** Merkittäviä lisätietoja ei ole saatavilla.
- **10.5 Yhteensopimattomat materiaalit:** Merkittäviä lisätietoja ei ole saatavilla.
- **10.6 Vaaralliset hajoamistuotteet:**
Hiilimonoksidi
Rikkioksidit (SO_x)
Ketonit
Orgaanisia happoja
Aldehydit

KOHTA 11: Myrkyllisyyteen liittyvät tiedot

- **11.1 Tiedot myrkyllisistä vaikutuksista**
- **Akuutti myrkyllisyys:**
- **Luokittelurelevantti LD/LC50-arvot:** ei määrätty
- **Ensisijainen ärsyttävä vaikutus:**
- **iholla:** Mekaanisen ärsytyksen vaara pölyhiukkasilla.
- **silmiin:** Mekaanisen ärsytyksen vaara pölyhiukkasilla.
- **Subakuuttinen ja krooninen myrkyllisyys:** ei määrätty
- **Toksikologia lisätietoja:**
Tuotetta ei EY:n yleisten voimassaolevien luokitusdirektiivien mukaisesti tarvitse merkitä valmisteissa.
Asiannukaisessa käsittelyssä ja määräystenmukaisessa käytössä tuotteella ei kokemuksemme ja käytössäolevien tietojen mukaan ole terveydelle haitallisia vaikutuksia.
- **Herkistyminen** Tiedossa ei ole herkistävää vaikutusta.
- **Toistuvan annostelun myrkyllisyys** ei määrätty
- **CMR-vaikutukset eli syöpää aiheuttavat, perimää vaurioittavat ja lisääntymiselle vaaralliset vaikutukset** Nykytiedon mukaan ei CMR-vaikutukset tunneta.

KOHTA 12: Tiedot vaarallisuudesta ympäristölle

- **12.1 Myrkyllisyys**
- **Vesimyrkyllisyys:** Merkittäviä lisätietoja ei ole saatavilla.
- **12.2 Pysyvyys ja hajoavuus** Tuote on tähänastisten kokemusten mukaan inertti eikä biologisesti hajoava.
- **12.3 Biokertyvyys** Merkittäviä lisätietoja ei ole saatavilla.
- **12.4 Liikkuvuus maaperässä** Merkittäviä lisätietoja ei ole saatavilla.

(jatkuu sivulla 6)

Käyttöturvallisuustiedote
1907/2006/EY, 31 artikla mukainen

Painatuspäivämäärä 29.09.2014

Versionumero 1

Tarkistus: 29.09.2014

Kaupanimike: ULTEM 1010 Support

(jatkuu sivulla 5)

- **Ekologisia lisätietoja:**
- **Yleisohjeita:** WGK 1 (Oma luokitus): lievästi vettä vaarantava.
- **12.5 PBT- ja vPvB-arvioinnin tulokset**
- **PBT:** Ei voida käyttää.
- **vPvB:** Ei voida käyttää.
- **12.6 Muut haitalliset vaikutukset** Merkittäviä lisätietoja ei ole saatavilla.

KOHTA 13: Jätteiden käsittelyyn liittyvät näkökohdat

- **13.1 Jätteiden käsittelymenetelmät**
- **Suositus:** Hävitettävä virallisten määräysten mukaisesti.
- **Euroopan jäteluettelo**
Jätekoodinumero Euroopan jäteluettelon mukaisesti riippuu jätteen syntypaikasta ja prosessista.
- **Puhdistamattomat pakkaukset:**
- **Suositus:** Hävitettävä virallisten määräysten mukaisesti.

KOHTA 14: Kuljetustiedot

· 14.1 UN-numero
· ADR, IMDG, IATA	tarpeeton
· 14.2 Kuljetuksessa käytettävä virallinen nimi
· ADR, IMDG, IATA	tarpeeton
· 14.3 Kuljetuksen vaaraluokka
· ADR, IMDG, IATA
· luokka	tarpeeton
· 14.4 Pakkausryhmä
· ADR, IMDG, IATA	tarpeeton
· 14.5 Ympäristövaarat:
· Marine pollutant:	Ei
· 14.6 Erityiset varoimet käyttäjälle	Ei voida käyttää.
· 14.7 Kuljetus irtolastina Marpol 73/78 -sopimuksen II liitteen ja IBC-säännösten mukaisesti	Ei voida käyttää.
· Kuljetus/lisätietoja:	Ei vaarallinen aine ylläolevien asetusten mukaisesti
· UN "Model Regulation":	-

KOHTA 15: Lainsäädäntöä koskevat tiedot

- **15.1 Nimenomaisesti ainetta tai seosta koskevat turvallisuus-, terveys- ja ympäristösäännökset tai -lainsäädäntö**
- **Kansalliset määräykset:**
- **Häiriömääräykset:** Direktiivi 96/82/EY ei sovelta.
- **Vesivaarallisuusluokka:** WGK 1 (Oma luokitus): lievästi vettä vaarantava.
- **15.2 Kemikaaliturvallisuusarviointi:** Kemikaaliturvallisuusarviointia ei ole tehty.

FI

(jatkuu sivulla 7)

Käyttöturvallisuustiedote
1907/2006/EY, 31 artikla mukainen

Painatuspäivämäärä 29.09.2014

Versionumero 1

Tarkistus: 29.09.2014

Kaupanimike: ULTEM 1010 Support

(jatkuu sivulla 6)

KOHTA 16: Muut tiedot

Annetut tiedot perustuvat tämänhetkisiin tietoihimme. Ne eivät kuitenkaan anna takuuta tuotteen ominaisuuksista eivätkä aikaansaa sopimuksellista oikeussuhdetta.

· Näyttelyalue ohjelehti:

C.S.B. GmbH

Düsseldorfer Str. 113

D-47809 Krefeld

Phone: ++49-2151 - 652086-0

Fax: ++49-2151 - 652086-9

· Lyhenteet ja lyhytnimet:

ADR: Accord européen sur le transport des marchandises dangereuses par Route (European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road)

IMDG: International Maritime Code for Dangerous Goods

IATA: International Air Transport Association

GHS: Globally Harmonised System of Classification and Labelling of Chemicals

EINECS: European Inventory of Existing Commercial Chemical Substances

ELINCS: European List of Notified Chemical Substances

CAS: Chemical Abstracts Service (division of the American Chemical Society)

LC50: Lethal concentration, 50 percent

LD50: Lethal dose, 50 percent